

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МЕДИКО-ПРИРОДНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Кафедра психології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Практикум з загальної психології

Ступінь вищої освіти «бакалавр»

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність: 053 «Психологія»

Освітня програма «Психологія»

Миколаїв 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Практикум з загальної психології»
для студентів ступеня вищої освіти «бакалавр».

За спеціальністю 053 «Психологія»

Розробник: Шапошникова Ю.Г. - доцент

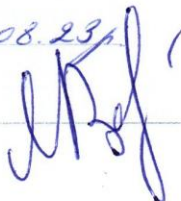
Робочу програму затверджено на засіданні кафедри психології

Протокол № 1 від 27.08.23р.

Завідувач кафедри психології Петьков В.А.

Робочу програму погоджено Вченою радою університету

Протокол № 2 від 28.08.23р.

Голова Вченої ради Михайло Волков

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Цикл професійної підготовки	
Мова викладання – Українська мова	Спеціальність: 053 «Психологія»	Рік підготовки	
Загальна кількість годин – 120 годин		1-2-й	1-2-й
		Семестр	
		2-3-й	2-3-й
		Лекції	
		8 год.	
		Практичні заняття	
		42 год.	
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		70 год.	
		Індивідуальні завдання	
		год.	
		Вид контролю: залік	
Тижневих годин для: ОФН – 2.1	Ступінь вищої освіти: бакалавр		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для очної форми навчання 120 – год.: 50 год. – аудиторні заняття, 70 год. – самостійна робота (40 % до 60 %).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни «Практикум з загальної психології»

1. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

Мета курсу:

навчити студентів застосовувати отримані загальнопсихологічні знання для дослідження закономірностей психічної діяльності людини, забезпечити умови формування навичок і вмінь їх практичного використання, поглибити знання із психології шляхом залучення до психологічних досліджень.

Завдання курсу:

- формування уявлення про психічну активність, як засіб відображення та перетворення навколишнього світу;
- аналіз закономірностей функціонування психіки;
- розширення світоглядного і професійного горизонту, в результаті ознайомлення з розвитком психології як науки;
- ознайомлення студентів з структурними компонентами психіки та їх взаємозв'язком;
- набуття студентами навичок дослідження особливостей перебігу психічних процесів, функціонування психічних станів та прояву психічних властивостей;
- набуття студентами навичок пояснення і використання в практичній діяльності особливостей перебігу психічних процесів, функціонування психічних станів та прояву психічних властивостей;
- формування студентами навичок свідомого самоконтролю та саморегуляції власних психічних станів та поведінки.

Міждисциплінарні зв'язки: загальна психологія, вікова психологія, психодіагностика.

Під час вивчення дисципліни «Практикум з загальної психології» у здобувачів вищої освіти мають сформуватися наступні компетентності:

I. Загальнопредметні:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

II. Фахові:

ФК 1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

ФК 3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

ФК 5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

ФК 6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

ФК 7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

ФК 8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

ФК 9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.

ФК 11. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні досягнути таких програмних результатів навчання:

ПРН 5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги вимірювати індивідуальні та психологічні показники особистості. Це означає здатність оцінити зміни у розвитку психіки та коригувати їх.

ПРН 6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПРН 7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПРН 8. Презентувати результати власних досліджень усно та письмово.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться: 150 год. / 5 кредити ECTS.

3.

Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Перспективні пізнавальні психічні процеси

Тема 1. Відображення психічних явищ в культурі людства

Тема 2. Особливості дослідження перспективних пізнавальних процесів

Тема 3. Відчуття. Сприймання

Тема 4. Пам'ять

Кредит 2. Когнітивні пізнавальні психічні процеси

Тема 5. Особливості дослідження когнітивних пізнавальних психічних процесів

Тема 6. Мислення

Тема 7. Мова і мовлення

Тема 8. Методики вивчення уваги та уваги

Тема 9. Особливості дослідження інтелекту

Кредит 3. Емоційно-вольова сфера особистості
Тема 10. Особливості дослідження емоційно-вольової сфери та психічних станів

Тема 11. Вивчення емоцій та почуттів

Тема 12. Воля. Вольова регуляція поведінки

Кредит 4. Психічні властивості, що визначають риси особистості

Тема 13. Індивідуально-психологічні особливості особистості

Тема 14. Вивчення темпераменту

Тема 15. Вивчення характеру

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	очна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		о	л	п	лаб	інд
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Кредит 1. Перцептивні пізнавальні психічні процеси												
Тема 1. Відображення психічних явищ в культурі людства	10	2	4			4						
Тема 2. Особливості дослідження перцептивних пізнавальних процесів	10		4			6						
Тема 3. Відчуття. Сприймання	4		2			2						
Тема 4. Пам'ять	6		2			4						
Разом за кредитом 1	30	2	12			16						
Кредит 2. Когнітивні пізнавальні психічні процеси												
Тема 5. Особливості дослідження когнітивних пізнавальних психічних процесів	6	2				4						
Тема 6. Мислення	6		2			4						
Тема 7. Мова і мовлення	4		2			2						
Тема 8. Методики вивчення уваги та уваги	6		2			4						
Тема 9. Особливості дослідження інтелекту	8		4			4						
Разом за кредитом 2	30	2	10			18						
Кредит 3. Емоційно-вольова сфера особистості												

Тема 10. Особливості дослідження емоційно-вольової сфери та психічних станів.	14	2	4			8						
Тема 11. Вивчення емоцій та почуттів Тема 12. Воля. Вольова регуляція поведінки	16		6			10						
Разом за кредитом 3	30	2	10			18						
Кредит 4. Психічні властивості, що визначають риси особистості												
Тема 13. Індивідуально-психологічні особливості особистості	10	2	2			6						
Тема 14. Вивчення темпераменту	10		4			6						
Тема 15. Вивчення характеру	10		4			6						
Разом за кредитом 4	30	2	10			18						
Всього	120	8	42			70						

5.

Теми практичних, семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ОФН	ЗФН
1.	Відображення психічних явищ в культурі людства	2	
2.	Особливості дослідження перцептивних пізнавальних процесів	4	
3.	Відчуття. Сприймання	2	
4.	Пам'ять	2	
5.	Особливості дослідження когнітивних пізнавальних психічних процесів	2	
6.	Мислення	2	
7.	Мова і мовлення	2	
8.	Методики вивчення уваги та уваги	2	
9.	Особливості дослідження інтелекту	4	
10.	Особливості дослідження емоційно-вольової сфери та психічних станів.	4	
11. 12.	Вивчення емоцій та почуттів Воля. Вольова регуляція поведінки	4	
13.	Індивідуально-психологічні особливості особистості	4	
14.	Вивчення темпераменту	4	
15.	Вивчення характеру	4	
Разом		42	

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Не передбачено навчальним планом	

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ОФН	ЗФН
1.	Відображення психічних явищ в культурі людства	4	
2.	Особливості дослідження перцептивних пізнавальних процесів	6	
3.	Відчуття. Сприймання	2	
4.	Пам'ять	4	
5.	Особливості дослідження когнітивних пізнавальних психічних процесів	4	
6.	Мислення	4	
7.	Мова і мовлення	2	
8.	Методики вивчення уваги та уваги	4	
9.	Особливості дослідження інтелекту	4	
10.	Особливості дослідження емоційно-вольової сфери та психічних станів.	8	
11.	Вивчення емоцій та почуттів	10	
12.	Воля. Вольова регуляція поведінки		
13.	Індивідуально-психологічні особливості особистості	6	
14.	Вивчення темпераменту	6	
15.	Вивчення характеру	6	
Разом		70	

8. Індивідуальні завдання

Не передбачено індивідуальним планом.

9. Методи навчання

Традиційні методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний метод – студенти отримують знання на лекції, з навчальної або методичної літератури, через електронний посібник в «готовому» вигляді. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, студенти залишаються в рамках репродуктивного (відтворюючого) мислення; застосовується для передачі великого масиву інформації;

- репродуктивний метод – застосування вивченого на основі зразка або правила, діяльність студентів носить алгоритмічний характер, тобто дія виконується на основі інструкцій, приписів, правил в аналогічних, подібних з показаним зразком ситуаціях;

- метод проблемного викладу – використовуючи різноманітні джерела й засоби, педагог, перш ніж викладати матеріал, ставить проблему, формулює пізнавальне завдання, а потім, розкриваючи систему доказів, порівнюючи

точки зору, різні підходи, показує спосіб вирішення поставленого завдання, студенти як би стають свідками й співучасниками наукового пошуку;

- частково-пошуковий, або евристичний, метод – організація активного пошуку рішення висунутих у навчанні (або самостійно сформульованих) пізнавальних завдань або під керівництвом педагога, або на основі евристичних програм і вказівок, процес мислення набуває продуктивного характеру, але при цьому поетапно направляється й контролюється педагогом або самими студентами на основі роботи над програмами (у тому числі й комп'ютерними) і навчальними посібниками, найчастіше застосовується як спосіб активізації мислення, порушення інтересу до пізнання на практичних заняттях і колоквиумах;

- дослідницький метод – після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань і короткого усного або письмового інструктажу студенти самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й вимірювання й виконують інші дії пошукового характеру; ініціатива, самостійність, творчий пошук проявляються в дослідницькій діяльності найбільш повно.

Активні методи навчання:

- практичні вправи, у процесі виконання яких студенти моделюють свої дії у різних навчальних і виховних ситуаціях майбутньої професійної діяльності;

- аналіз конкретних ситуацій як індивідуально, так і в малих навчальних групах (6-8 осіб), у ході розбору яких студенти не тільки вчаться формулювати проблеми й ухвалювати рішення щодо них, але й виробляють ряд важливих навичок в області міжособистісної комунікації, групової роботи й лідерства;

- робота в малих навчальних групах, у ході якої студенти виконують практичні вправи, розбирають конкретні ситуації, готують групові проекти й беруть участь у ділових іграх; така робота допомагає студентам освоювати рольову поведінку, учитися ефективному спілкуванню й обміну досвідом, виробляти лідерські якості.

- ділові ігри носять комплексний характер і проводяться для студентів на основі закордонних методик, сприяючи більш глибокому розумінню й ефективному закріпленню вивчених ними дисциплін.

Широко використовуються методи відео й комп'ютерної комунікації.

10. Методи контролю

Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-трансферною системою здійснюється шляхом поточного, кредитного, підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання.

Комплексна діагностика знань, умінь та навичок студентів з дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного і підсумкового контролю знань (заліку).

Форма поточного контролю – усне опитування, тестування на практичних заняттях, виконання індивідуальних завдань.

Періодична форма контролю – виконання комплексних контрольних

робіт, розробка проектів, колоквиуми, творчі роботи.

Форма підсумкового контролю – залік на основі суми балів набраних за кожний кредит та складання власне заліку.

Критеріями оцінювання є:

а) при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладення, культура мови; впевненість, емоційність та аргументованість; використання основної та додаткової літератури; аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки;

б) при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання; цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи; підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Питання до заліку

1. Загальна характеристика методів психології.
2. Метод спостереження та його загальна характеристика.
3. Типові помилки в психологічному спостереженні.
4. Умови ефективного проведення спостереження.
5. Поняття про метод експерименту.
6. Види експериментів у психологічних дослідженнях.
7. Етапи проведення експерименту.
8. Помилки при експериментальному дослідженні та шляхи їх дослідження.
9. Умови ефективного проведення експерименту.
10. Сутність та особливості методу тестів.
11. Види психологічних тестів.
12. Умови ефективного проведення методу тестування.
13. Техніка проведення психологічного дослідження.

14. Загальна характеристика методу анкетування.
15. Види питань в анкеті (приклади).
16. Основні правила складання анкет.
17. Умови ефективного проведення анкетування.
18. Контент-аналіз як різновид методу вивчення продуктів діяльності.
19. Зміст основних процедур контент-аналізу.
20. Труднощі при проведенні контент-аналізу.
21. Особливості використання схеми спостереження А. Залужного.
22. Аналіз впливу експериментальної ситуації на поведінку досліджуваних (на матеріалі дослідження сприймання студентами нового матеріалу).
23. Особливості тестування навчальних досягнень студентів I курсу спеціальності “Психологія”.
24. Особливості дослідження відчуттів у загальній психології.
25. Характеристика методів дослідження уваги людини.
26. Темперамент особистості та його експериментальне дослідження.
27. Характеристика методів та методик дослідження здібностей особистості.
28. Види питань в анкеті (приклади).
29. Етапи проведення експерименту.
30. Особливості формулювання та редагування питань анкети.
31. Специфіка застосування контент-аналізу (на матеріалі методики незавершених речень Б. Форера).
32. Особливості дослідження динаміки абсолютних порогів світлової чутливості в умовах темної адаптації (за допомогою адаптометра).
33. Особливості емпіричного дослідження визначення абсолютних порогів слухової чутливості (за допомогою аудиометра).
34. Дослідження визначення зорових просторових порогів розрізнення (точність окоміру).
35. Дослідження особливостей сприймання форми при пасивному та активному осяганні.
36. Особливості вимірювання обсягу сприймання людини.
37. Визначення особливостей геометричних ілюзій зорового сприймання та їх інтерпретація.
38. Дослідження обсягу короткочасної пам’яті.
39. Вивчення особливостей безпосереднього та опосередкованого запам’ятовування.
40. Експериментально-психологічні методи дослідження мислення та мовлення людини.
41. Процедура проведення дослідження визначення лабільності/ригідності мислительних процесів за методикою “Словесний лабіринт”.
42. Методика дослідження особливостей наочно-образного мислення на основі методики “Піктограма”.
43. Вивчення індивідуально-психологічних особливостей мислення за допомогою методики “Відгадування загадки”.

12. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс дисципліни «Практикум з загальної психології».
2. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Практикум з загальної психології».
3. Методичні рекомендації до підготовки практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Практикум з загальної психології».

13. Рекомендована література

Базова

1. Загальна психологія: навч. Посіб. / Сергєєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В. — К. : ЦУЛ, 2012. — 296 с.
2. Загальна психологія: Практикум. / В.Волошина, Л.Долинська, С.Ставицька, О.Темрюк – К : Каравелла, 2013. -280 с.
3. Пашукова Т.І., Допіра А.І., Дьяконов Г.В. Практикум із загальної психології / За ред. Т.І. Пашукової.– К.: Т-во «Знання», КОО, 2000. – 204с.
4. Практикум із загальної психології. /Зелінська Т.М., Михайлова І.М. Навчальний посібник. — К.: Каравела, 2010. — 272 с.
5. Приходько Ю.О. Практична психологія: Введення у професію: Навчальний посібник. 3-тє вид. – К.: Каравела, 2012. – 248с.

13. Інформаційні ресурси

1. Пошукова система Національної бібліотеки імені В.І.Вернадського - <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Наукова періодика України - <http://www.nbuv.gov.ua/portal/>
3. <http://chitalka.info>
4. <http://pidruchniki.ws>
5. <http://studentam.net.ua/>